

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Врз основа на член 32 став (3) од Законот за наставниците и стручните соработници во основните и средните училишта („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/19), министерот за образование и наука донесе

ПРАВИЛНИК

ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ЗВАЊАТА НАСТАВНИК - МЕНТОР И НАСТАВНИК СОВЕТНИК И НАЧИНОТ НА СТЕКНУВАЊЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат професионалните стандарди за звањата наставник - ментор и наставник - советник во основните и средните училишта (во натамошниот текст: стандардите) и начинот на стекнување.

Член 2

Стандардите за наставник - ментор опфаќаат знаења, способности и вештини коишто треба да ги поседува наставникот за да може да напредува во звање наставник - ментор.

Стандардите за наставник - ментор се групирани во следните подрачја:

1. Знаења за наставниот предмет и знаења за воспитно-образовниот систем;
2. Поучување и учење;
3. Создавање на стимулативна средина за учење;
4. Социјална и образовна инклузија;
5. Комуникација и соработка со семејството и заедницата и
6. Професионален развој и професионална соработка.

Член 3

Стандардите за наставник - ментор, за подрачјето Знаења за наставниот предмет што го предава и знаења за воспитно-образовниот систем се однесуваат на теоретските и практичните знаења кои треба да ги поседува наставникот - ментор за наставниот предмет/предметите што го/ги предава и за знаења за поставеноста на воспитно-образовниот систем.

Наставникот - ментор за подрачјето Знаења за наставниот предмет што го предава и знаења за поставеноста на воспитно-образовниот систем, треба да ги стекне следните стандарди:

- поседување продлабочени знаења и разбирања за предметот/предметите што ги предава,
- умеење критички да оценува документи поврзани со наставниот предмет/наставните предмети,
- споделување знаења со свои колеги за прашања од неговата област и
- развивање и спроведување образовни политики во училиштето.

Член 4

Стандардите за наставник - ментор, за подрачјето Поучување и учење, се однесуваат на знаењата и способностите за планирање и реализирање на иновативна и квалитетна настава што излегува во пресрет на потребите на учениците и обезбедува високи постигнувања.

Наставникот - ментор за подрачјето Поучување и учење, треба да ги стекне следните стандарди:

- анализирање планирања по наставниот предмет на ниво на училиште и предлага подобрувања, и креира развојни политики на училиштето.
- користење нови ефективни методи и приоди во наставата и воннаставните активности, и креира и спроведува иновативни проекти на ниво на училиште.
- користење резултати и/или содржини од надворешни оценувања (национални и меѓународни) за подобрување на наставата, развивање критериуми и инструменти за оценување на ниво на училиште,
- мотивирање и подготвување ученици за постигнување високи резултати.
- користење диференцирани приоди во наставата и
- споделување искуства со колегите.

Член 5

Стандардите за наставник - ментор, за подрачјето Создавање стимулативна средина за учење, се однесуваат на знаењата и способностите за обезбедување на потребните средства и материјали за наставниот предмет вклучувајќи ги и дигиталните алатки за учење на наставниот предмет.

Стандардите се однесуваат и на способностите и вештините на наставникот - ментор да придонесе кон тимската работа на сите во училиштето и да ја направи подобра и побезбедна средина за живот и работа.

Наставникот - ментор за подрачјето Создавање стимулативна средина за учење, треба да ги стекне следните стандарди:

- создавање средина за учење со разновидни материјали и средства,
- развивање стратегии и активности за мултикултурализам, интеркултурализам и меѓуетничка интеграција и демократско учество во наставната и воннаставната работа,
- креативно користење информатичко-комуникациска технологија во наставата,
- развивање стратегии за создавање безбедна средина за учење и
- развивање позитивна училишна атмосфера и добра комуникација.

Член 6

Стандардите за наставник - ментор, за подрачјето Социјална и образовна инклузија, се однесуваат на знаењата и способностите за инклузивно образование, умеење да обезбеди инклузивна практика и придонес кон поголема инклузивност на училиштето.

Наставникот - ментор за подрачјето Социјална и образовна инклузија, треба да го стекне стандардот развивање инклузивни стратегии и начини на работа во училиштето.

Член 7

Стандардите за наставник - ментор, за подрачјето Комуникација и соработка со семејството и заедницата, се надградуваат на знаењата и способностите за комуникација во наставата.

Наставникот - ментор за подрачјето Комуникација и соработка со семејството и заедницата, треба да го стекне стандардот подобрување на соработката на училиштето со семејството и со локалната заедница.

Член 8

Стандардите за наставник - ментор, за подрачјето Професионален развој и професионална соработка, се однесуваат на знаењата и способностите за подобрување на сопствениот и професионалниот развој на колегите и за унапредување на соработка во училиштето.

Наставникот - ментор за подрачјето Професионален развој и професионална соработка треба да ги стекне следните стандарди:

- континуирано професионално усовршување преку учество во различни форми на формално и неформално учење во функција на образовниот процес,
- развивање и применување училишни стратегии за професионален развој,
- придонесување за професионален развој на колегите и
- промовирање и практикување модели на етичко однесување во сите видови на професионална комуникација (со учениците, колегите и пошироката заедница).

Член 9

Стандардите за наставник - советник опфаќаат знаења, способности и вештини коишто ги поседува наставникот - ментор за да може да напредува во звање наставник - советник.

Стандардите за наставник - советник се групирани во следните подрачја:

1. Знаења за наставниот предмет и знаења за воспитно-образовниот систем;
2. Почување и учење;
3. Создавање на стимулативна средина за учење;
4. Социјална и образовна инклузија;
5. Комуникација и соработка со семејството и заедницата и
6. Професионален развој и професионална соработка.

Член 10

Стандардите за наставник - советник, за подрачјето Знаења за наставниот предмет/предметите што го/и предава и знаења за воспитно-образовниот систем се однесуваат на теоретските и практичните знаења што ги поседува наставникот - советник, со цел критички да ги вреднува документите поврзани со наставниот предмет и со сродните области на национално ниво и да дава аргументирани предлози за нивно подобрување.

Наставникот - советник за подрачјето Знаења за наставниот предмет/предметите што го/и предава и знаења за воспитно-образовниот систем, треба да ги стекне следните стандарди:

- изготвување наставни материјали и материјали за учење што се позитивно рецензирани,
- поседување продлабочени знаења и разбирање за предметната област,
- следење, анализирање и подобрување на програмските документи на национално ниво и
- анализирање и изработување концепциски и стратешки документи во образованието.

Член 11

Стандардите за наставник - советник, за подрачјето Поучување и учење, се однесуваат на знаењата и способностите за внесување и промовирање на иновации во наставата, во училиштето во коешто работи и меѓу колегите од другите училишта. Стандардите се однесуваат и на знаења за истражувања во областа на образованието, на реализација на иновативни проекти и на унапредување на наставата врз основа на добиените сознанија.

Наставникот - советник за подрачјето Поучување и учење, треба да ги стекне следните стандарди:

- водење подрачја за развојно планирање на училиштето.
- осмислување и спроведување иновативни проекти во соработка со други стручни национални и меѓународни институции,
- промовирање современи приоди во наставата пред пошироката професионална заедница,
- помагање на колегите во креирање на примери на добра практика и реализација на акциони истражувања,
- изготвување инструменти, стандарди и извештаи за надворешно оценување на национално ниво,
- подобрување училишните политики за оценување и
- подобрување на ефективноста на оценувањето, вклучувајќи и користење на статистички анализи.

Член 12

Стандардите за наставник - советник, за подрачјето Создавање стимулативна средина за учење, се однесуваат на знаењата и способностите за обезбедување на мотивирачка клима за учење и на работна атмосфера во текот на наставата и на умеењата да ги вклучи другите во активности за зголемување на физичката безбедност на учениците во училиштето и во заедницата.

Наставникот - советник за подрачјето Создавање стимулативна средина за учење, треба да ги стекне следните стандарди:

- поттикнување активности за стимулативна и безбедна средина.
- создавање клима во училиштето и надвор од него што се карактеризира со отвореност, почит и соработка и
- развивање стратегии и активности за мултикултурализам, интеркултурализам и меѓуетничка интеграција и за демократско учество, на регионално и национално ниво.

Член 13

Стандардите за наставник - советник, за подрачјето Социјална и образовна инклузија, се однесуваат на знаењата и способностите за подобрување на образовните политики и практики за инклузивно образование на регионално и национално ниво.

Наставникот - советник за подрачјето Социјална и образовна инклузија, треба да ги стекне следниве стандарди:

- работење на подобрување инклузијата на учениците во пошироката заедница и
- прилагодување наставата за реализација во домашни услови, воспитно-поправните, казнено-поправните и здравствените установи.

Член 14

Стандардите за наставник - советник, за подрачјето Комуникација и соработка со семејството и заедницата се надградуваат на знаењата и способностите за воспоставување на мрежи за соработка со локалната заедница.

Наставникот - советник за подрачјето Комуникација и соработка со семејството и заедницата, треба да го стекне стандардот градење партнерства на училиштето со локалната заедница за подигање на општествената одговорност.

Член 15

Стандардите за наставник - советник, за подрачјето Професионален развој и професионална соработка, се однесуваат на знаењата и способностите за анализирање, истражување и унапредување на сопствената практика и умеењата да воспоставува и да води колаборативни тимови за унапредувањето на наставната практика.

Наставникот - советник за подрачјето Професионален развој и професионална соработка, треба да ги стекне следните стандарди:

- развивање и применување стратегии и документи за професионален развој на регионално и национално ниво,
- континуирано стручно и научно усовршување преку учество во различни форми на формално и неформално учење во предметната област или областа на образованието,
- создавање и водење регионални тимови за учење и професионални мрежи за размена на искуства и
- развивање програми за професионален развој во училиштето.

Член 16

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 18-4882/1
6 мај 2020 година
Скопје

Министер за образование и наука,
д-р Арбер Адеми, с.р.